

Høringsnotat

1. Innledning

Tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret er antallsbegrenset og tildeles i tildelingsrunder mot vederlag. Hver tillatelse er avgrenset til et visst antall tonn MTB (Maksimalt Tillatt Biomasse), som normalt er 945 tonn i Troms og Finnmark og 780 tonn i resten av landet, men etter ulike kapasitetsøkninger på eksisterende tillatelser varierer dette nå noe. MTB innebærer at oppdretter aldri kan ha stående en biomasse i sjø som overstiger tillatelsens pålydende. Har oppdretter flere tillatelser, kan oppdretter (med visse begrensninger) ha stående en biomasse som utgjør summen av tillatelsene. Hver tillatelse er knyttet til en lokalitet, og også lokalitetene er avgrenset i MTB. Oppdretter kan uavhengig av antall tillatelser han innehar, aldri ha stående en biomasse på en lokalitet som overstiger den MTB lokaliteten er klarert for.

Nytt system for kapasitetsjusteringer i norsk lakse- og ørretoppdrett trådte i kraft 15. oktober 2017. Systemet innebærer at hver tillatelse er hjemmehørende i et av 13 produksjonsområder langs kysten. Innenfor hvert av disse produksjonsområdene vurderes næringens miljøpåvirkning i form av hvordan lakselus påvirker vill laksefisk. Er miljøpåvirkningen akseptabel (grønt) vil næringen kunne tilbys vekst. Er miljøpåvirkningen moderat (gult) kan kapasiteten fryses, og er miljøpåvirkningen uakseptabel (rødt) kan kapasiteten senkes. Systemet blir gjerne omtalt som "trafikklyssystemet", og er forankret i Meld. St. 16 (2014-2015) og Innst. 361 S (2014-2015).

I dette høringsforslaget foreslår departementet:

- 1) et regelverk som gir grunnlag for å gi tilbud om å øke MTB for tillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret med innenfor "grønne" produksjonsområder.
- 2) Enkelte innehavere av tillatelser vil, gitt at Mattilsynet har truffet vedtak om godkjenning av oppfyllelse av nærmere fastsatte kriterier, og mot søknad, motta et tilbud om økt kapasitet på eksisterende tillatelser med inntil 6 pst. Tilbudet vil være avgrenset basert på produksjonen som har funnet sted på lokaliteten som oppfylte kriteriene for unntak, se produksjonsområdeforskriften § 12. Dette tilbudet gjelder i alle produksjonsområder.
- 3) Regelverk for å fastsatte hvilken produksjonskapasitet som skal unntas fra nedtrekk i røde produksjonsområder, se også produksjonsområdeforskriften § 9 og § 12.

Endringer på tillatelsesnivået påvirker ikke MTB på lokalitetsnivå. Ønsker oppdretter nye eller utvidede lokaliteter, må dette omsøkes på ordinært vis, jf. [laksetildelingsforskriften](#) kapittel 6.

Som nevnt ovenfor tar departementet sikte på å tildele totalt 6 pst. økt kapasitet i grønne produksjonsområder. Etter at det er tildelt økt kapasitet i form av MTB på eksisterende tillatelser, vil den resterende andelen bli tildelt gjennom nye tillatelser. Nye tillatelser vil bli

tildelt gjennom en auksjon. Departementet tar på et senere tidspunkt sikte på å sende på høring et forslag til forskrift om tildeling av nye tillatelser.

Hovedelementene i høringsnotatet er:

- Departementet vil tildele 6 pst. kapasitetsøkning i ev. grønne produksjonsområder.
- Etablerte aktører i ev. "grønne" produksjonsområder vil få tilbud om å øke kapasiteten på eksisterende tillatelser. Den nærmere prosentsatsen vil bli fastsatt på et senere tidspunkt.
- Etablerte aktører i alle produksjonsområder, som oppfyller kriteriene for unntak, vil på basis av nærmere angitte regler bli tilbudt inntil 6 pst. kapasitetsøkning per tillatelse.
- Aktører i røde produksjonsområder, som oppfyller kriteriene for unntak, vil på basis av nærmere angitte regler få fastsatt produksjonskapasitet som unntas fra nedtrekk.
- Det foreslås en rekke prosessuelle regler for å sikre gjennomføring av kapasitetsøkningen.
- Det skal betales et vederlag til staten for økt kapasitet. Vederlaget vil bli fastsatt i løpet av høsten 2019, og er ikke gjenstand for høring.

Forslaget til forskrift er delt inn slik at det innledningsvis er inntatt bestemmelser om virkeområde, herunder vil det i den endelige forskriften bli inntatt hvilke produksjonsområder det vil bli gitt tilbud om økt kapasitet på eksisterende tillatelser. Kapittel 2 angir de nærmere bestemmelser for tildelt av økt kapasitet på eksisterende tillatelser og kapittel 3 inneholder regler om tildeling av økt kapasitet og fastsettelse av produksjonskapasitet på bakgrunn av unntaksregler, dvs. oppfyllelse av visse angitte kriterier.

2. Bakgrunn – Fargelegging av produksjonsområder

2.1.1 Innledning og råd

Beslutningen om produksjonskapasiteten bør økes, fryses eller reduseres i et produksjonsområde tas av departementet på bakgrunn av faglige råd. Det følger imidlertid av havbruksmeldingen (Meld. St. 16 (2014-2015)) at dersom data viser en endring i påvirkning de to årene vil myndighetene måtte gjøre grundigere vurdering ut i fra den samlede miljøtilstanden. Det vil her være viktig å ta inn ulike forklaringsvariabler, og sannsynlighet for å komme over i en annen kategori, jf. tabell 8.1–8.3 i havbruksmeldingen. Her kan for eksempel parametere som temperatur og salinitet gjøre seg gjeldende. En annen vurdering vil være å se på om datagrunnlaget viser en trend i den ene eller andre retningen. I en helhetsvurdering vil det også kunne være naturlig å se hen til samfunnsøkonomiske konsekvenser av ulike valg. Hvilke produksjonsområder som er karakterisert som "grønne", "gule" og "røde" er foreløpig ikke besluttet, men vil bli kommunisert på et senere tidspunkt.

Det faglige rådet som vil bli lagt til grunn for vurderingen av de ulike produksjonsområdenes status, vil bli gitt på grunnlag av en rapport fra en bredt sammensatt ekspertgruppe, som går gjennom all tilgjengelig kunnskap på området. En styringsgruppe, sammensatt en representant fra henholdsvis Veterinærinstituttet, Havforskningsinstituttet og Norsk institutt for naturforskning, vil sammenfatte ekspertgruppens rapport og gi departementet råd. Det er

Nærings- og fiskeridepartementet som deretter fastsetter fargen på det enkelte produksjonsområde, jf. produksjonsområdeforskriften § 8 siste ledd.

3. Nærmere om forslaget

I det følgende gjennomgås forslag til forskrift som nå sendes på høring. Vi bemerker at forslaget i det alt vesentligste er en videreføring av forskriftsbestemmelsene som gjaldt for tildelingen av økt kapasitet i 2017/2018. Vi har, til orientering, gitt et kort sammendrag av viktige endringer fra forrige tildelingsrunde nederst i hvert delavsnitt.

3.1 Om tildeling av økt kapasitet

Departementet har besluttet at det skal tildeles 6 pst. kapasitetsøkning i ev. grønne produksjonsområder. I tillegg, men innenfor rammen av 6 pst. i det enkelte området og den enkelte tillatelse, skal det gis tilbud om kapasitetsjustering for de aktørene som oppfyller kravene for unntak. Fordelingen mellom økt kapasitet på eksisterende tillatelser og tildeling av nye tillatelser ikke nærmere bestemt på nåværende tidspunkt, men hovedtrekkene vil være slik:

- 1) I "grønne" områder skal produksjonskapasiteten økes med totalt 6 pst.
- 2) Det gis tilbud om en gitt pst. økt kapasitet på hver tillatelse som er hjemmehørende i grønne produksjonsområder. Denne vil fastsettes på et senere tidspunkt.
- 3) Det gis i tillegg tilbud om kapasitetsøkning for de som oppfyller kravene for unntak i "grønne" produksjonsområder, men ingen tillatelser vil kunne bli økt med mer enn 6 pst. Tilbudet gis basert på innsendte søknader.
- 4) Det gis også tilbud om 6 pst økt kapasitet på tillatelser i "gule" og "røde" produksjonsområder for de som oppfyller kravene for unntak. Tilbudet gis basert på innsendte søknader (dette omhandles i neste kapittel).
- 5) Når tildelingen av økt kapasitet (x pst. + kapasitetsøkning basert på unntaksregler) er gjennomført, tildeles den resterende kapasitetsøkningen som nye tillatelser.
- 6) Nye tillatelser vil tildeles gjennom auksjon. Departementet vil på et senere tidspunkt sende på høring et forslag til forskrift om tildeling av nye tillatelser, herunder redegjøre for valg av auksjonsformat. Departementet tar sikte på at auksjonen gjennomføres før sommeren 2020.

3.2 Vedrørende tildeling av økt kapasitet på eksisterende tillatelser i grønne produksjonsområder

3.2.1 Innledning

Utkastet til forskrift kapittel 3 inneholder regler for tildeling av **økt kapasitet på eksisterende tillatelser i grønne produksjonsområder.**

Tilbudet fremgår av forskriften § 4, hvor det også fremgår at tilbudet kun gjelder eksisterende tillatelser i nærmere angitte produksjonsområder (offentliggjøres på et senere tidspunkt).

Av utkastet til forskrift § 5 fremgår det at tilbudet om økt kapasitet skal offentliggjøres på Fiskeridirektoratets og fylkeskommunenes nettsider. Tilbudet skal offentliggjøres minimum 4 uker før fristen for å søke om kapasitetsøkning går ut. Dette skulle gi næringsaktørene tilstrekkelig tid til å vurdere om de vil takke ja til tilbudet.

Videre fremgår det av utkastet til bestemmelse minimumskrav til utlysningen.

Av § 6 fremgår hvor innehaveren av tillatelsen skal sende søknaden om kapasitetsutvidelse, som er til den fylkeskommunen der tillatelsen er registrert. Hvilken fylkeskommune dette er fremgår av tillatelsesnummeret.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Ingen materielle endringer.

3.2.2 Krav til sending og søknad

Det følger av forslaget til § 8 siste ledd at søknaden skal sendes på fastsatt skjema og minimum inneholde opplysningene nevnt i tredje ledd. Fiskeridirektoratet vil utforme et elektronisk skjema som skal brukes. Eventuelle andre opplysninger det blir bedt om i søknadsskjemaet skal også fylles ut.

Søknaden skal leveres til fylkeskommunen innen en dato som senere blir fastsatt, men anslagsvis tidlig i februar 2020, og søknader som blir sendt etter fristen vil ikke bli behandlet. I forskriften er det en uttømmende oversikt over ulike måter å levere søknaden på, felles for disse er at det er mulig å kontrollere sendetidspunktet. Ved elektronisk melding vil avsender også motta en automatisk tilsendt kvittering på at søknaden er mottatt. Dersom det er tekniske problem med mottak på myndighetenes side vil dette kunne spores, og fristen vil da bli utsatt. Legg merke til at det *ikke* er tillatt å sende søknaden med ordinær post, blant annet fordi det er vanskelig å kontrollere tidspunktet for sending.

Ved oppmøte hos fylkeskommunen, vil fylkeskommunen registrere mottakstidspunkt. Med oppmøte siktes det til personlig oppmøte eller oppmøte fra den aktøren sender for seg. Dette kan for eksempel være en ansatt eller et bud fra en kommersiell budtjeneste. Ved oppmøte skal søknaden være mottatt hos fylkeskommunen innen kl. 1500 på fristdagen.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Det er ikke lenger mulig å levere søknad per faks. Fristen for å søke om kapasitetsøkning kan bli noe endret.

3.2.3 Vederlag

I dagens marked blir tillatelser omsatt mellom næringsutøvere mot betaling. Ved vederlagsfrie tillatelser vil verdien av en tillatelse gå til den som omsetter tillatelsen i andre hånd, og ikke til fellesskapet. Det er rimelig at verdien av tillatelsen i hovedsak tilkommer fellesskapet og ikke den som blir tildelt den særretten en tillatelse representerer. De samme hensynene gjelder også når størrelsen på eksisterende tillatelser blir økt, og kapasitetsøkningen øker verdien på

tillatelsene. I alle tildelingsrunder siden 2002 er det tatt vederlag og dette blir videreført nå, se utkast til forskrift § 7.

Vederlaget for kapasitetsøkning i denne tildelingunden vil bli fastsatt på et senere tidspunkt og kommunisert utad på egnet vis.

Det skal betales vederlag for utvidelse av tillatelser til utviklingsformål. Vederlaget for slik utvidelse betales når utviklingstillatelsen konverteres til en alminnelig kommersiell matfisktillatelse. I den forbindelse betales det et vederlag til staten på 10 millioner kroner (inflasjonsjustert), jf. laksetildelingsforskriften § 23 c. Fristen for innbetaling av vederlaget etter denne bestemmelsen er 90 dager (inkludert helligdager) etter endelig forvaltningsvedtak om tilsagn om kommersiell tillatelse. Departementet foreslår at det settes samme frist for innbetaling av vederlaget for kapasitetsutvidelser, jf. utkastet til forskrift § 7 annet ledd. Av samme ledd fremkommer det at dersom vederlaget ikke innbetales innen fristen, faller kapasitetsutvidelsen bort, og det samme gjelder utvidelser som følge av den kapasitetsutvidelsen som falt bort. Dette kan illustreres slik:

Oppdretter A aksepterer kapasitetsutvidelse på tillatelse Z i 2019, 2021 og 2023. Det betyr at tillatelsen får følgende utvidelser (basert på en utvidelse på 2 pst. hvert år):

2019: $780 * 1,02 = 796$ tonn (16 tonn utvidelse)

2021: $796 * 1,02 = 812$ tonn (16 tonn utvidelse)

2023: $812 * 1,02 = 828$ tonn (16 tonn utvidelse)

2025: $828 * 1,02 = 845$ tonn (17 tonn utvidelse)

Til sammen utgjør det 65 tonn utvidelse.

Dersom A ikke betaler vederlaget for utvidelsen i 2019 (men betaler vederlag for utvidelser i 2021, 2023 og 2025) ved konvertering vil tillatelsens størrelse etter kapasitetsutvidelsen bli:

2017: 780 tonn

2019: $780 * 1,02 = 796$ (16 tonn utvidelse)

2021: $796 * 1,02 = 812$ (16 tonn utvidelse)

2023: $812 * 1,02 = 828$ (16 tonn utvidelse)

Til sammen: 48 tonn

Med andre ord, ved å ikke betale vederlaget for 2017 "mister" oppdretter 17 tonn kapasitetsutvidelse, selv om tilbudet i 2017 var på 16 tonn.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Ingen materielle endringer, men vederlagets størrelse er foreløpig ikke fastsatt.

3.2.4 Behandling av søknaden

Departementet forutsetter at søknadene blir behandlet kontinuerlig, og dette gjelder også søknader som blir levert før søknadsfristen.

Som det fremgår av § 9 er det fylkeskommunen i det fylket tillatelsen hører hjemme som behandler søknaden om kapasitetsutvidelse og treffer vedtak. Søknaden innleveres innen fristen, jf. annet ledd. For sent innkomne søknader skal avslås og vi oppfordrer derfor de som vil søke om å levere søknaden i god tid før fristen løper ut.

Det er i tredje ledd lagt opp til at det fastsettes en egen bestemmelse om hvordan manglende innbetaling av vederlaget eller dokumentasjon på innbetaling skal behandles. Vi understreker i denne forbindelse at kvitteringen for innbetalt vederlag skal gjelde gjennomført betalingsoppdrag, det er for eksempel ikke tilstrekkelig at det aktuelle beløpet er lagt til betaling i nettbank – det vil anses som manglende dokumentasjon. Forslaget innebærer at fylkeskommunen ved manglende *dokumentasjon* skal be Fiskeridirektoratet kontrollere egen konto, for å se om innbetalingen har skjedd innen utløpet av fristen. Dersom innbetaling er i orden, skal fylkeskommunen treffe positivt vedtak om også øvrige vilkår er oppfylt. Dersom vederlaget ikke er innbetalt eller innbetalt for sent er konsekvensen at søknaden blir avslått.

Fylkeskommunen skal gjøre positivt vedtak dersom søknaden oppfyller kravene som er stilt i § 5 og 6. Kapasitet som ikke tildeles vil bli utlyst i form av nye tillatelser.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Ingen materielle endringer.

3.3 Om tildeling av økt kapasitet på bakgrunn av unntaksbestemmelse

3.3.1 Innledning

Utkast til forskrift kapittel 4 gjelder tilbud om å øke kapasiteten, mot vederlag, på eksisterende tillatelser med inntil 6 pst. i alle produksjonsområder. Bestemmelsene i dette kapitlet utgjør det som vanligvis omtales som unntak fra handlingsreglene, jf. Innst. 361 S (2014-2015). Formålet med disse reglene, og en nærmere redegjørelse for valg av kriterier med videre, er redegjort for i departementets høringsbrev 24. juni 2016 kap. 7:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c9a57b93b9a04cabb67665314dc3bbd6/horingsnotat.pdf>

og departementets høringsbrev 19. mai 2017: Sistnevnte høringsbrev er tilgjengelig her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-endringer-i-forbindelse-med-implementering-av-nytt-system-for-kapasitetsjusteringer-i-havbruksnaringen/id2553982/>

Enkelte innehavere av tillatelser har fått godkjent av Mattilsynet at en eller flere av deres lokaliteter oppfyller vilkårene for unntak etter produksjonsområdeforskriften. Disse aktørene kan etter denne forskriften søke om økt kapasitet. Det er imidlertid ingen forutsetning for å få unntak at aktøren må kjøpe økt produksjonskapasitet i denne tildelingsrunden, det er også mulig å kun søke om å unngå nedtrekk. Den produksjonskapasiteten som ville kvalifisert for økt kapasitet vil da i stedet bli holdt utenfor et nedtrekk. For å kunne beregne hvor stor produksjonskapasitet som skal holdes utenfor, må aktøren sende inn den samme

informasjonen som en aktør som søker om økt kapasitet. Dette er også synliggjort gjennom bestemmelsene i forskriftsutkastet, og vil bli redegjort for nærmere nedenfor.

Når det gjelder nedtrekk av kapasitet i ev. røde produksjonsområder, vil det fastsettes en egen forskrift som begrenser muligheten til å utnytte eksisterende tildelt kapasitet i røde produksjonsområder. Utkast til forskrift om dette er tidligere sendt på høring med frist for å inngi merknader 29. november 2019. Høringsbrev er tilgjengelig her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---utkast-til-forskrift-om-utnyttelse-av-produksjonskapasitet-i-rode-produksjonsomrader---laks/id2673706/>.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Det er gjort endringer i forskriften for å legge til rette for at det i 2020 skal kunne foretas nedtrekk i produksjonskapasitet i ev. røde produksjonsområder. Bestemmelser som omhandlet kriterier for å kvalifisere for "unntak" er tatt ut.

3.3.2 Nærmere om utlysning av tilbudet

Av utkastet til § 11 fremgår det at tilbudet skal offentliggjøres på Fiskeridirektoratet og fylkeskommunenes nettsider minimum 4 uker før søknadsfristen løper ut. Bestemmelsen inneholder også nærmere krav til utformingen av utlysningen, og kunngjøringen skal minimum inneholde:

- a) Informasjon om krav som stilles til søknaden og frist for innsending,
- b) Informasjon om vederlag og om innbetaling av dette
- c) At det ikke er mulig å søke om kapasitetsøkning etter denne forskriften etter at søknadsfristen har gått ut.
- d) At det er mulig å søke om fastsettelse av biomasse som skal unntas fra nedtrekk i produksjonskapasitet i produksjonsområder som har uakseptabel miljøtilstand
- e) At det er noe begrensede muligheter til å supplere søknaden etter at søknadsfristen har gått ut.
- f) Opplysninger om søknadsgebyr

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Punkt d er nytt.

3.3.3 Søknad om kapasitetsøkning og myndighetenes vurdering av søknaden

I utkastet til tildelingsforskrift § 13 er det inntatt nærmere opplysninger om at søknaden skal sendes en fylkeskommune, og når og hvordan søknaden skal sendes, samt hvilke opplysninger søknaden må inneholde, se for øvrig omtale av liknende bestemmelse i punkt Krav til sending og søknad 3.2.2. Merk likevel følgende som er særegent for søknader etter denne bestemmelsen:

Det vil etter all sannsynlighet oppstå tilfeller der en aktør søker om økt kapasitet etter unntaksreglene basert på prestasjoner på en lokalitet som er tilknyttet tillatelser registrert i en rekke fylker. Videre vil en aktør kunne tenkes å søke om unntak basert på ulike lokaliteter i ulike fylker. For å lette saksbehandlingen foreslår departementet derfor i utkastet til

tildelingsforskrift § 13 første ledd at det kun skal innsendes en søknad per organisasjonsnummer. Har et selskap konsernbiomasse, skal det sendes en søknad på vegne av konsernet.

I bestemmelsens siste ledd er det inntatt særskilte krav til hvilket innhold søknaden skal inneholde. Foruten at søknaden skal føres på fastsatt skjema skal søknaden inneholde:

- 1) informasjon om hvilke tillatelser det søkes om kapasitetsutvidelse på
- 2) hvilken lokalitet eller hvilke lokaliteter kapasitetsutvidelsen søkes på bakgrunn av.
- 3) søkers redegjørelse for samlet vektøkning på aktuelle lokaliteter, i henhold til kriteriene i produksjonsområdeforskriften § 12. I dette ligger at søker skal foreta en beregning av hvor stor kapasitetsutvidelse søker mener det skal gis tilbud om, og at beregningene skal underbygges med dokumentasjon. Som et minimum må det legges til grunn at opplysningene som kreves etter akvakulturdriftsforskriften § 44 for perioden 1. februar 2019 og to år tilbake i tid må fremlegges (selv om myndighetene innehar disse fra før). En nærmere redegjørelse for hvilke dokumentasjonskrav som stilles vil bli gitt ved utlysningen av kapasitetsøkningen.
- 4) Søker kan, men må ikke, legge ved dokumentasjon på innehavers MTB-utnyttelse innenfor det aktuelle produksjonsområdet. Dokumentasjonen vil bli benyttet til å regne om fra tilvekst på lokalitet til tillatelseskapasitet, som igjen vil brukes til å beregne tilbudets størrelse eller til å fastsette hvilken tillatelseskapasitet som skal unntas fra en nedtrekk i røde produksjonsområder. Ved mangelfull eller manglende dokumentasjon på MTB-utnyttelse, kommer § 17 tredje ledd til anvendelse, jf. produksjonsområdeforskriften § 12 tredje ledd nr. 5. En nærmere redegjørelse for hvilke dokumentasjonskrav som stilles vil bli gitt ved utlysningen av kapasitetsøkningen. Dette punktet er nytt sammenlignet med tildelingsrunden 2017/2018, men følger av produksjonsområdeforskriften § 12. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om denne omregningsfaktoren bør standardiseres for fremtiden.

Etter utkastet til forskrift § 14 skal det betales gebyr for å søke om økt kapasitet etter unntaksbestemmelsen. Gebyret er kr. 12 000 og skal betales for hver lokalitet det søkes på bakgrunn av.

Av utkastet til forskrift § 15 følger det at det er fylkeskommunen der tillatelsen det søkes om kapasitetsøkning på som skal behandle søknaden. Hvilket fylke tillatelsen er registrert i følger av tillatelsesnummeret (vi gjør oppmerksom at en tillatelse kan være registrert i et fylke uten at tillatelsen nødvendigvis drives i dette fylket). I de tilfeller der søknaden omhandler tillatelser registrert i ulike fylkeskommuner, må fylkeskommunene koordinere saksbehandlingen.

Det følger av § 15 første ledd siste punktum at søknader som blir levert for sent, ikke vil bli behandlet. Departementet foreslår ingen dispensasjonshjemmel i forskriften, og fylkeskommunen vil således ikke ha anledning til å ta for sent innkomne søknader til behandling.

Søknader som er mottatt innen fristen tas under behandling, og etter utkastet til tildelingsforskrift § 15 annet ledd skal fylkeskommunen kontrollere at søknaden er komplett. Dersom søknaden innehar mangler, setter fylkeskommunen en rimelig frist for å rette opp disse. Departementet legger til grunn at fristen ikke i noe tilfelle bør overstige tre uker. Ved manglende retting, avslår fylkeskommunen søknaden.

Når søknaden er komplett, sendes søknaden til Fiskeridirektoratet region Midt. Fiskeridirektoratet region Midt skal kontrollere selskapets opplysninger i søknaden opp mot gjeldende driftsplan og rapportering etter akvakulturdriftsforskriften, og deretter gi forslag til beregning av tilbudet etter § 17 eller fastsettelse av produksjonskapasitet som skal unntas fra nedtrekk etter § 18. Forslaget sendes fylkeskommunen.

Fylkeskommunen gir deretter ut tilbud om kapasitetsøkning, basert på reglene i utkastet til tildelingsforskrift § 17, ev. treffer fylkeskommunen vedtak om produksjonskapasitet som gir unntak fra nedtrekk, jf. utkastet til forskrift § 18.

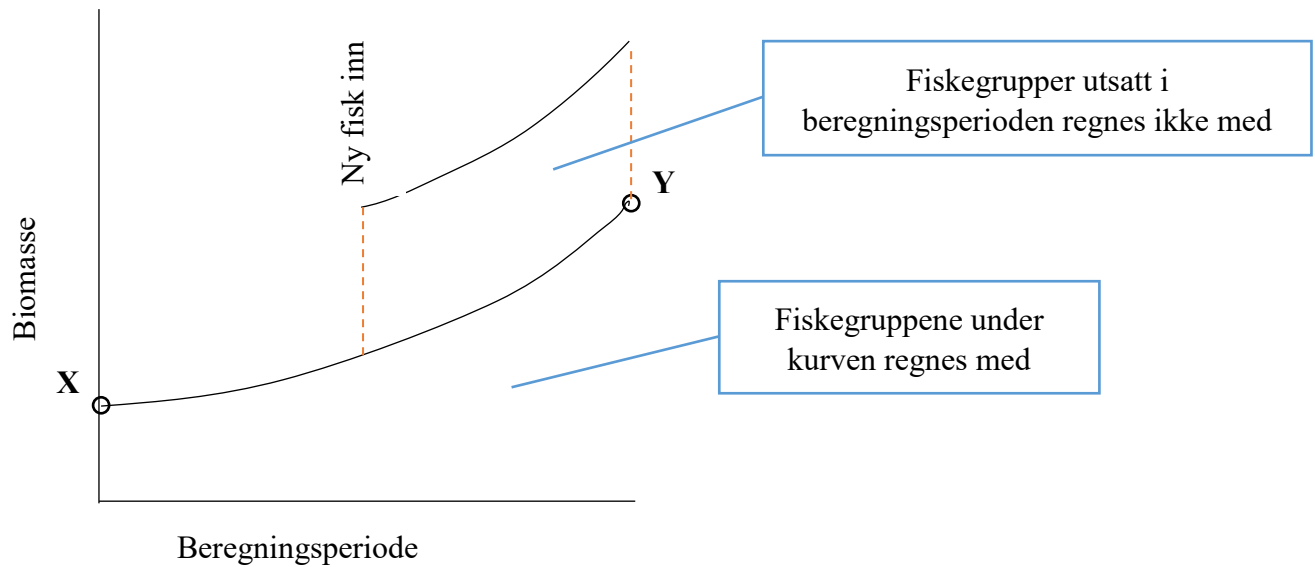
Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: I forrige tildelingsrunde var det inntatt egne bestemmelser i forskriften om vurdering av om kriteriene for unntak var oppfylt eller ikke. Ettersom Mattilsynet allerede har truffet vedtak om dette med hjemmel i produksjonsområdeforskriften, er det ikke inntatt egne bestemmelser om dette i dette utkastet til forskrift. Mattilsynet er derfor heller ikke vedtaksmyndighet etter forskriften.

3.3.4 Beregne kapasitetsøkning for aktører som får tilbud om økt kapasitet etter unntaksregel

Kapasitetsjusteringer i det nye systemet skjer på tillatelsesnivå, mens det er situasjonen på lokalitetsnivå som avgjør om det blir vekst eller ikke etter unntaksregelen. Dermed oppstår spørsmålet om hvor stor vekst som skal tilbys, og dette ble drøftet i høringsbrev 19. mai 2017, se kap. 2.4.3. Departementet har ikke gjort noen endringer i disse bestemmelsene.

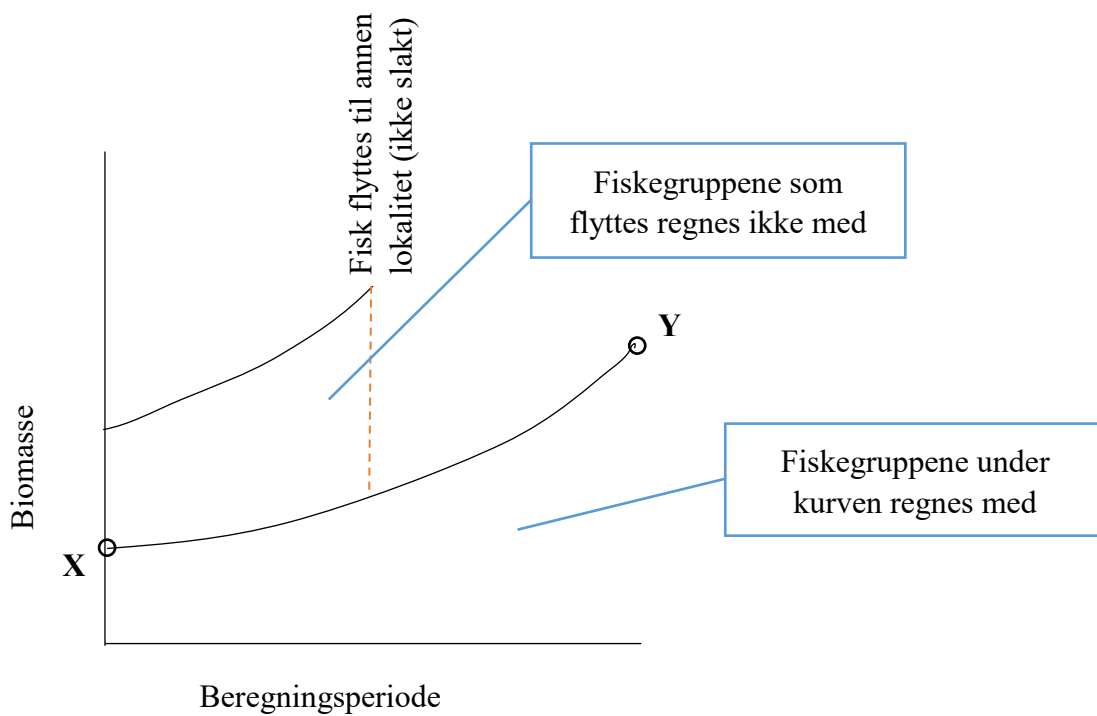
Utkastet til § 17 henviser etter dette til produksjonsområdeforskriften § 12 tredje ledd. Departementet har nedenfor utformet noen eksempler på hvordan beregningene skal gjøres, basert på den fastsatte omregningsfaktoren (normalutnyttelsen) fra årlig tilvekst til tillatelseskapasitet (men denne kan altså etter forslaget variere mellom selskapene, se ovenfor under punkt 3.3.3):

Figur 1 – fisk utsatt i løpet av beregningsperioden

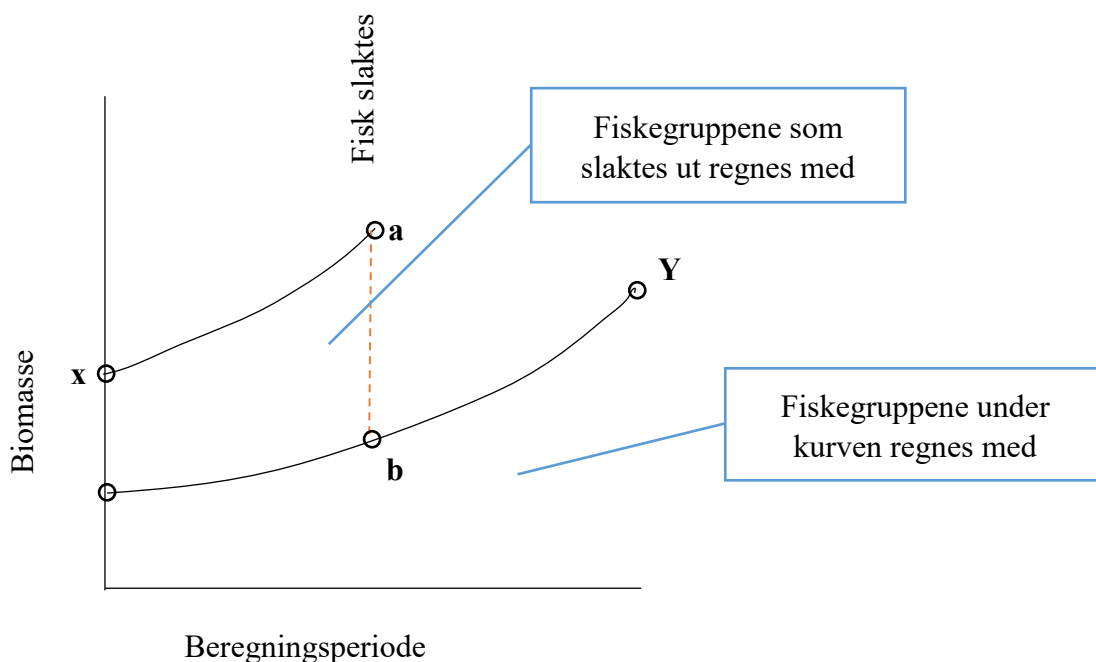
Figur 1 viser at fisk utsatt i løpet av beregningsperioden ikke medregnes. Dette gjelder imidlertid ikke settefisk flyttet til lokaliteten. Tilveksten i eksempelet tilsvarer avstanden mellom punktene Y og X.

Figur 2 – flytting i løpet av beregningsperioden

Figur 2 viser at fisk som er flyttet ut, men ikke slaktet, ikke medregnes. Tilveksten i eksempelet tilsvarer avstanden mellom punktene Y og X.

Figur 3 – utslakting i beregningsperioden

Figur 3 viser at fisk som slaktes ut tas med i beregningen. Tilveksten i eksempelet blir som følger: $Tilvekst = a - b + Y - X$

Dersom vi legger til grunn at tilveksten har vært 4835 tonn over de siste to årene gir dette en gjennomsnittlig tilvekst på 2417,5 t per år. Normalutnyttelsen av en tillatelse er på om lag 1100 tonn HOG¹. Omregnet til levende vekt med omregningsfaktor 1,20² blir det 1320 tonn rundvekt.

Regnestykket blir, basert på normalutnyttelsen, da: $2417,5/1320 = 1,83$

$1,83 * 780$ (standard tillatelse) $* 0,06 = 86$ tonn (etter avregning).

Legg merke til at ingen tillatelse kan økes med mer enn 6 pst., jf. produksjonsområdeforskriften § 12 tredje ledd. Dersom tilbudet om kapasitetsøkning overstiger 6 pst. av tillatelsens MTB, må tilbudet fordeles på flere av innehaverens tillatelser. I eksemplet ovenfor må tilbudet spres på to tillatelser.

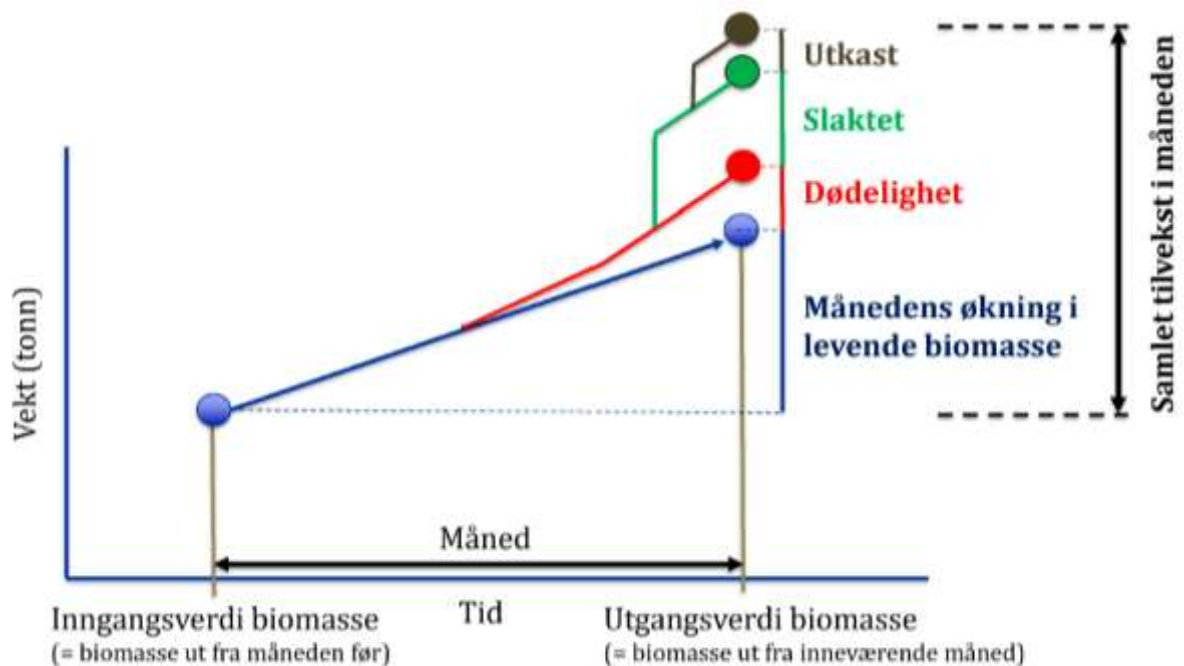
En særskilt problemstilling fra forrige tildelingsrunde var om fisk som døde før slakt, utkast (fisk som sorteres ut av ulike årsaker) og rømt fisk skulle regnes som en del av tilveksten. Den

¹ HOG: Head On Gutted (fisk som er sløyd, men ikke hodekappet).

² Faktor hentet fra Tabell over offisielle norske omregningsfaktorer for fisk:

<https://www.fiskeridir.no/content/download/8447/103085/version/12/file/Tabell%20over%20offisielle%20norske%20omregningsfaktorer%20for%20fisk.pdf>

gang ble oppdretter bedt om å rapportere inn månedlig tilvekst. Biologisk sett er dødelighet, utkast og rømming en del av tilveksten oppdretter rapporter på frem til fisken dør eller rømmer.

Det er antakelig først og fremst dødelighet som kan få betydning for beregningene. Ettersom forskriftsteksten og veilederen var uklar på dette punktet ble dødelighet tatt med i beregningene i forrige runde. Rømt fisk ble holdt utenfor. Normtallet som ble lagt til grunn for å beregne kapasitetsutnyttelsen (1,692 tonn produsert pr tonn tillatelseskapasitet) baserte seg på gjennomsnittlig slaktet kvantum per standard tillatelse siste to år før tildelingsrunden. Dersom dødelighet og utkast skulle regnes med i tilveksten, kunne det vært hensiktsmessig å hatt et normtall som inkluderte dette.

Ettersom produksjonsområdeforskriften ikke er endret, er det fremdeles et spørsmål om dødfisk og utkast bør inntas i beregningene. Etter departementets syn er det hensyn som taler både for og mot at dødfisk og fisk som er sortert tas med i beregningene. Et hensyn som taler for er at innehaveren av tillatelsen har "brukt" av sin tillatelse til å føre frem fisk, og at høy dødelighet av og til kan forekomme uten at det er oppdretteren til last. På den annen side er det et klart mål generelt sett, å få redusert dødeligheten i norske oppdrettsanlegg, og høy dødelighet kan også være en indikator på dårlig drift.

Etter departementets syn er det i utgangspunktet lite heldig å endre på praksis fra forrige tildelingsrunde nå. Vi ber likevel om høringsinstansenes syn på spørsmålet, og vil vurdere å gjøre endringer i produksjonsområdeforskriften for å klargjøre bestemmelsen snarlig.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Produksjonsområdeforskriften § 12 er ikke lenger inntatt i bestemmelsen. Det er nå mulig for søker å levere egne tall for MTB-utnyttelse, og bestemmelsens tredje ledd er omformulert for å hensynta dette, slik at leddet nå er sekundært i forhold til oppdretters egne tall.

3.3.5 Aksept av tilbud

Innehaver som mottar tilbud aksepterer dette ved å innbetale vederlaget for kapasitetsøkningen og deretter returnere svarskjema.

Vederlaget vil fremgå av § 7. Bestemmelsene i § 7 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende her.

Utkast til § 19 annet ledd, som bestemmer hvordan svarskjema kan innleveres, tilsvarende i all hovedsak § 13, se omtale ovenfor. § 19 siste ledd om håndtering av manglende dokumentasjon på innbetalt vederlag, tilsvarende § 9 tredje ledd, se også her omtale ovenfor.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Bestemmelsen tilsvarende § 18 i den tidligere forskriften. Det er ikke foretatt materielle endringer utover at det ikke lenger er mulig å akseptere tilbudet per faks.

3.3.6 Søknadsgebyr

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår at det skal tas et gebyr på kr. 12 000 for søknader om kapasitetsøkning etter unntaksreglene. Slike søknader vil kreve saksbehandlingskapasitet hos det offentlige og det er rimelig at det tas gebyr. Dette gjenspeiles i utkastet til forskrift § 14.

Departementet foreslår at det ikke tas gebyr for behandling av søknad om økt kapasitet etter kapittel 2 i grønne produksjonsområder. Slike søknader krever relativt lite saksbehandlingsressurser.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Ingen endringer.

3.3.7 Klage på tilbud om kapasitetsøkning

Tilbudet om kapasitetsøkning kan påklages etter forvaltningslovens regler for enkeltvedtak. Klagefristen er tre uker, jf. fvl. § 29. I utkastet til § 20 er det inntatt bestemmelser som regulerer konsekvensene ved innlevering av klage innen klagefristens utløp for.

Departementet foreslår som i forrige tildelingsrunde at fristen for å akseptere tilbudet om kapasitetsøkning og å innbetale vederlaget suspenderes i perioden klagen behandles. Dersom fylkeskommunen kommer til at tilbudet om kapasitetsøkning skal endres på bakgrunn av klagen, sender fylkeskommunen ut et nytt tilbud etter reglene i § 17. Mottaker av tilbudet får da nye tre uker på å vurdere dette tilbudet. Dersom mottakeren ønsker å akseptere tilbudet forholder han seg til utkastet til forskrift § 19, dvs. at mottakeren av tilbudet innbetaler vederlaget og sender inn svarskjema der han aksepterer tilbudet.

Dersom mottakeren av tilbudet igjen ønsker påklage tilbudet, sender mottakeren inn klage etter § 20.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Ingen endringer.

4. Avsluttende bestemmelser

Gjennom utkastet til § 21 har departementet innskrenket fylkeskommunens anledning til å sette ev. vilkår til tildelingen av økt kapasitet. Forslaget til bestemmelse er således i praksis en instruks til fylkeskommunene.

I § 22 er det fastsatt at det er Fiskeridirektoratet som er klageinstans for fylkeskommunens vedtak. Dette gjelder for øvrig også ellers innenfor akvakulturforvaltningen.

I utkastet til § 23 er det inntatt en bestemmelse om vilkår for å reise sak for domstolene og søksmålsfrist. Gjennom bestemmelsen er fylkeskommunen forpliktet til å sette som vilkår i sine vedtak søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak eller krav om erstatning som følge av vedtaket ikke skal kunne reises uten at vedkommende part har nyttet sin adgang til å klage over vedtaket, og at klagen er avgjort av den høyeste klageinstans som står åpen, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 27b. Bestemmelsen i andre ledd er endret noe fra forrige tildelingsrunde, men innholdet er likt; det gjelder en frist på seks måneder for å ta ut søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak eller krav om erstatning som følge av vedtak etter forskriften. Endringen fra forrige tildelingsrunde er at søksmålsfristen nå er fastsatt i selve forskriften, noe som innebærer at den vil gjelde uavhengig av om Fiskeridirektoratet inntar et slikt vilkår i sine vedtak eller ikke.

Endring fra tildelingsrunden 2017/2018: Søksmålsfristen følger direkte av forskriften, uavhengig av om Fiskeridirektoratet fastsetter fristen i klagevedtak.

5. Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser

5.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriften innebærer at det vil bli tildelt økt kapasitet til produksjon i norsk lakse- og ørretoppdrett. Tildeling av økt kapasitet på eksisterende tillatelser vil gi muligheter for økt produksjonsvolum for den enkelte næringsutøver. For de aktørene som tilfredsstiller kriteriene for unntak gis det tilbud om 6 pst. økt kapasitet, med dertil større potensial for positive økonomiske virkninger.

Den samlede kapasitetsøkningen i forbindelse med fargeleggingen, inkludert andelen som skal lyses ut i form av nye tillatelser på et senere tidspunkt, er på nåværende tidspunkt ikke klar. I tildelingsrunden 2017/2018 ble det tildelt til sammen ca 24 000 tonn økt produksjonskapasitet. Dersom miljøsituasjonen er uendret fra den gang, vil det bli tildelt om lag samme sum.

Driften på 16 lokaliteter - vurdert gjennom 23 vedtak – har oppfylt vilkårene for unntak. Hvor stor kapasitetsøkningen vil bli på bakgrunn av unntaksreglene er uansett usikkert, blant annet fordi tilbudet om økt kapasitet vil beregnes på bakgrunn av produksjonen på lokaliteten, noe

som vil kunne variere fra år til år. Videre kommer det til fradrag fisk som flyttes inn og ut av lokaliteten underveis i en produksjonssyklus. Det er dermed ikke mulig for departementet, uten å gjennomføre et uforholdsmessig stort arbeid, å få kartlagt en antatt kapasitetsøkning på bakgrunn av unntaksreglene. Den totale kapasitetsøkningen som følge av økt kapasitet etter unntaksreglene vil uansett være relativt beskjeden.

Tildeling av økt kapasitet krever ressurser hos offentlige etater. Dette gjelder særlig hos fylkeskommunene. Tildeling av økt kapasitet til fast pris er imidlertid en effektiv måte å tildele økt kapasitet på. Tildeling av økt kapasitet på bakgrunn av unntaksbestemmelsene krever ressurser hos Mattilsynet og Fiskeridirektoratet. Samtlige kostnader dekkes innenfor eksisterende rammer.

Tildeling av økt kapasitet skjer mot et vederlag, og vil gi inntekter til stat, fylkeskommuner og kommuner. 80 pst. av vederlaget vil fordeles gjennom havbruksfondet, og vil derfor tilfalle fylkeskommuner (12,5 pst) og kommuner (87,5 pst). Dette vil gi inntekter til alle kommuner og fylkeskommuner med klarert lokalitetsbiomasse i sjøvann. Det er vanskelig å si noe sikkert om hvor store inntektene vil bli, da det er ukjent hvor stort vederlaget vil bli og hvor mange som vil takke ja til tilbudet om økt kapasitet. Inntekten fra tildeling av økt kapasitet på ev. tillatelser omfattet av unntaksbestemmelsene vil komme på toppen av dette. Kapasitet som ikke tildeles etter denne forskriften i grønne områder vil bli tildelt som nye tillatelser gjennom auksjon, slik at det til sammen vil bli tildelt 6 pst. økt kapasitet i hvert grønne produksjonsområde. Det er foreløpig ikke besluttet auksjonformat.

For næringsaktørene vil tildelingen av økt kapasitet kunne bidra til høyere produksjon og større inntjening, men det må betales vederlag til staten for retten til høyere kapasitet. Høyere produksjon bidrar normalt også til ringvirkninger i form av økte innkjøp av smolt, fôr og andre innsatsvarer. Videre vil økt produksjon kunne bidra til større aktivitet ved slakterier og videreforedlingsanlegg. I den grad tilbud om økt kapasitet anses som økonomisk gunstig, kan det i tillegg stimulere til på sikt bedret miljømessig drift i alle produksjonsområder, innenfor rammene av det nye systemet for kapasitetsjusteringer.

Næringsaktørene vil måtte bruke administrative ressurser, om enn i begrenset grad, for å søke om økt kapasitet. Departementet antar ressursbruken i stor grad vil medgå til å vurdere om vederlaget som staten har satt er akseptabelt. Det er imidlertid svært vanskelig å på forhånd tallfeste virksomhetens kostnader i denne forbindelse, og ressursbruken vil også variere stort mellom ulike selskap.

En søknad om økt kapasitet på bakgrunn av unntaksreglene eller søknad om fastsettelse av produksjonskapasitet som unntas fra nedtrekk vil kreve noe større ressurser hos oppdretter, blant annet fordi søker må sette seg inn i det mer komplekse regelsettet som gjelder for slike søknader, herunder må oppdretter samle informasjon og gjøre rede for en rekke elementer. Det er krevende å gi et konkret anslag på kostnadene som vil pådras for oppdretter i forbindelse med dette.

Søker skal betale gebyr til statskassen for søknader om økt kapasitet etter unntaksbestemmelsene og for å få fastsatt produksjonskapasitet som skal unntas fra nedtrekk.

Gebyratsen er 12 000 kroner, som for andre søknader som gjelder tillatelser til akvakultur, jf. forskrift om gebyr og avgift i forbindelse med akvakulturvirksomhet. Det skal betales gebyr for hver lokalitet som oppfyller vilkårene og som det søkes på bakgrunn av. Det er 16 lokaliteter (basert på 23 søknader), og dersom alle viderefører sine søknader, vil dette innbringe ca. 276 000 kroner i gebyr.

Forslagene i dette høringsbrevet vil ikke ha særskilte konsekvenser for det samiske folk.

5.2 Miljømessige konsekvenser

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingen skal fremgå av beslutningen, jf. naturmangfoldloven § 7. Et høringsbrev er ingen beslutning i naturmangfoldloven § 7 sin forstand, men departementet finner det likevel naturlig å kort redegjøre for de miljømessige konsekvensene av forslaget.

Tildeling av økt kapasitet vil alltid innebære en økt risiko for ville laksebestander, spesielt med tanke på påvirkning fra lakselus. Tildelingen av økt kapasitet vil imidlertid kun skje i områder der det er vurdert å være rom for dette basert på det beste tilgjengelige vitenskapelige grunnlaget. Vi viser i den forbindelse til den kommende rapporten fra ekspertgruppen som vil vurderer de enkelte produksjonsområdenes status og det kommende rådet fra styringsgruppen, jf. kap 2.1 i dette høringsbrevet. Departementet understreker at trafikklyssystemet kan ha som konsekvens at fargeleggingen ender med kun gule og røde områder. I så fall vil det ikke bli tildelt økt kapasitet ut over gjennom unntaksordningen. Kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 vil være oppfylt.

I denne sammenheng vil det også bli hensyntatt mangler i kunnskapsgrunnlaget og betydningen usikkerhet kan ha for vurderingen av hvilken påvirkning havbruksnæringen kan ha på ville laksebestander, jf. naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet.

Det nye systemet for justering av produksjonskapasitet i norsk lakse- og ørretoppdrett, der næringens samlede påvirkning innenfor et produksjonsområde vurderes, bygger på prinsippet om samlet påvirkning. Norsk lakse- og ørretoppdrett påvirker miljøet også på andre måter enn utslipp av lakselus, herunder gjennom rømming av oppdrettsfisk og utslipp av næringssalter, legemidler, klimagasser mv. Håndteringen av disse og andre utfordringer er nærmere drøftet i [Meld. St. 16 \(2014-2015\)](#) kap. 6.1 og 10.2.

Ved eventuelle søknader om nye eller utvidede lokaliteter vil det på ordinært vis bli foretatt en vurdering av miljømessige spørsmål.

Fylkeskommunen og Fiskeridirektoratet foretar ingen selvstendig vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven når de treffer vedtak etter tildelingsforskriften. Departementet har foretatt denne vurderingen når tildelingsforskriften fastsettes, og fylkeskommunene og Fiskeridirektoratet er bundet av forskriftens bestemmelser når de treffer vedtak.